

ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਉਪਰਾਲੇ : ਡਾ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 28 ਜੂਨ, (ਚ.ਨ.ਸ.): ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪੋਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2025-26 ਦੌਰਾਨ 245 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ, ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮੰਤਰੀ ਡਾ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚਾਲੂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 2 ਲੱਖ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਟੀਚਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਲਿਜਾਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਾ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੱਛਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦਿਲਜੀਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਜੀ.ਕੇ. ; ਫਿਲਮ ‘ਸਰਦਾਰ ਜੀ 3’ ਦੇ ਟ੍ਰੇਲਸ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਪੰਗਤਾ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ : ਜੀ.ਕੇ.

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪੋਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ 2 ਲੱਖ 36 ਹਜ਼ਾਰ 575 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵੱਜੋਂ 266.57 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਡਾ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੋਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਆਨ-ਨਾਈਨ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲਦ ਹੀ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਪੋਰਟਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਸਬੰਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਲਿਜਾਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਾ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਯੋਗ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖਕੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਰਗ ਦਾ ਯੋਗ ਬੱਚਾ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਅਭਾਵ ਕਾਰਣ ਵਿੱਦਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ।

ਡਾ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੋਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਐਸ.ਸੀ. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਵੱਧੀਆਂ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਕੀਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਉਜ਼ਵਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਪੋਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ ਦਾ ਲਾਭ ਹਰ ਉਸ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੀ ਅਸਲ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਸੂਚੱਥੇ ਕੰਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਯੋਗ

‘ਆਪ’ ਆਗੂ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਸੇਖੋਂ ਫੂਡ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ

ਧੁਰੀ, 28 ਜੂਨ (ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਪਿੱਟੂ, ਅਮਨ ਗਰਗ): ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫੂਡ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੱਸੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਠਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜੋ ਭਰੋਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਜਤਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਜੱਸੀ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੂਬਵਾਨ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਵੀ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ ਸੇਖੋਂ) ਪੰਜਾਬ ਫੂਡ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ

ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਿਖੇ ਮਿਲਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਸੋਕਲਪ ਲਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਗਈ ਕਿ ਜੱਸੀ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣਗੇ।

ਕਟਾਰੂਚੱਕ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਖੁਰਾਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 28 ਜੂਨ, (ਚ.ਨ.ਸ.): ਖੁਰਾਕ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਚੰਦ ਕਟਾਰੂਚੱਕ ਨੇ ਅੱਜ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਖੁਰਾਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸੇਖੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਜਤਾਏ ਗਏ

ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਖਰੇ ਉਤਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ ਖੁਰਾਕ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪੱਧਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਗੇ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ (ਸੈਂਟਰਲ ਐਕਟ 20 ਆਫ 2013), 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਤਹਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਿਲਜੀਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਜੀ.ਕੇ. ; ਫਿਲਮ ‘ਸਰਦਾਰ ਜੀ 3’ ਦੇ ਟ੍ਰੇਲਸ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ

ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਪੰਗਤਾ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ : ਜੀ.ਕੇ.

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਜੂਨ, (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ) : ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਦਲਜੀਤ ਦੋਸਾਣ ਦੀ ਡਰਾਉਣੀ ਕਾਮੇਡੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ‘ਸਰਦਾਰ ਜੀ 3’ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹਾਨੀਆ ਆਮਿਰ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਕੇ. ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਜੀ.ਕੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਦਿਲਜੀਤ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਪੰਜਾਬ 95’ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਕੱਟ ਲਗਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ‘ਪੰਜਾਬ 95’ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਚੰਨਲਾ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਪੈਨਲਿਸਟਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਉੱਤੇ ਕੋਈ

ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ 'ਤੇ ਹੰਗਾਮਾ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਜੀ.ਕੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਦਿਲਜੀਤ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਪੰਜਾਬ 95’ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਕੱਟ ਲਗਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ‘ਪੰਜਾਬ 95’ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਚੰਨਲਾ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਪੈਨਲਿਸਟਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਉੱਤੇ ਕੋਈ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ 25,000 ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਨਿਆਇਕ ਕਤਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਕੀਮਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਕੇ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਈ ਸੀ।

ਜੀ.ਕੇ. ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਪੰਗਤਾ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦਿਲਜੀਤ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਅਨਿਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ‘ਬੰਦਾ ਬੈਰਾਗੀ’ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜਾਰੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਸਮਰਪਣ ਹੈ। ਜੀ.ਕੇ. ਨੇ ਫਿਲਮ ‘ਸਰਦਾਰ ਜੀ 3’ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਦੱਸਿਆ।

ਵਿਧਾਇਕ ਅਜੀਤਪਾਲ ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੀਟਿੰਗ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਮਿੱਕੀ ਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਰਾਓ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਪਟਿਆਲਾ, 28 ਜੂਨ, (ਰੁਪਾਣਾ) : ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਉੱਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 58 ਦੇ ਐਮ.ਸੀ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਜੀਤ ਸਾਹਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਾਹਨੀ ਬੇਕਰੀ 22

ਨੰਬਰ ਫਾਟਕ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਿੱਕੀ ਅਤੇ ਨਵ ਨਿਯੁੱਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਾਈਸ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਓ ਅਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਗੈਂਗਸਟਰ ਜੱਗੂ ਭਗਵਾਨਪੁਰੀਆ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਅੱਜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ

ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ, 28 ਜੂਨ, (ਹੈਪੀ ਕੋਟਲੀ) : ਬੀਤੇ ਦੇਰ ਰਾਤ ਪੁਲੀਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਬਾਣਾ ਕੋਟਲੀ ਸੂਰਤ ਮੌਲੀ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਭਗਵਾਨਪੁਰ ਦੇ ਨਾਮੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਜੱਗੂ ਭਗਵਾਨਪੁਰੀਆ ਦੀ ਮਾਤਾ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਬਟਾਲਾ ਕਾਦੀਆਂ ਚੁੰਗੀ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ

ਵੱਲੋਂ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ 'ਚ ਭਗਵਾਨਪੁਰੀਆ ਦੀ ਮਾਤਾ ਤੇ ਭਰਾਈਵਰ ਕਰਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਣਾ ਘੁਮਣ ਕਲਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭੀਖੋਆਲੀ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੱਗੂ ਭਗਵਾਨਪੁਰੀਆ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨਾਲ

ਪਾਠਕ ਆਪਣੇ ਹਾਕਰ ਤੋਂ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ

ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਪੜ੍ਹੋ ! ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹੋ !!

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ

ਮਹਾਰਾਜਾ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

186ਵੀਂ ਬਰਸੀ

ਮੌਕੇ ਸ਼ਰਧਾਪੂਰਵਕ ਸਤਿਕਾਰ ਭੇਟ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮਹਾਨ ਸਿੱਖ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਖਿੱਤੇ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਬਰ ਦੌਰੇ ਤੱਕ, ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੱਕ, ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਿੰਧ ਤੱਕ ਅਤੇ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਤਿੱਬਤ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਕੈਨ ਕਰੋ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਵੱਟਸਐਪ ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਜੁੜੋ

ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ।

- ਪਰਵੀਨ ਕੋਰ ਸਿੱਧੂ

ਪਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ

ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਕੋਈ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਹਿਰਾਸਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਪਈ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਇਕੱਠਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਕੇ ਬੈਠਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਧਰਤੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਉਸਨੂੰ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁਣਾ ਇਨਸਾਨੀ ਖ਼ਿਰਤੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵਿਚਕਾਰੇ ਜਾਂ ਜਾਣਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਵਿਚਕਾਰੇ ਲੈਣਾ, ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬੜਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਵਾਸ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਟੋਨੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਦੁੱਖ, ਕਸ਼ਟ, ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਅਤੇ ਅੱਧਿਆਤਮੀਆਂ ਵੀ ਸਹਿਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਅੱਧਿਆਤਮੀਆਂ, ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਨਵੀਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਖ਼ਾਸ ਬੜਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਖ਼ਾਸ ਨੂੰ ਹੀ ਫਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਸਲਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਜੀਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਤਨ ਅਤੇ ਚੇਤਾ ਮਿਲਾ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤਿਆਂ ਜੀਵਾਂ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮਾਇਆ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ-ਨਵੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਕਰ ਕੇ ਕਮਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਖਾਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਪੱਧਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੱਲ ਰੁਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੱਧਰੀ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਉਗਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਇਆ। ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ। ਵਿੱਡੇ ਦੀ ਖੁੱਭ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਣੀ

ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਣੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੱਚ-ਸਮਝ ਮੁਤਾਬਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀ ਵੱਲ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿਗਿਆਸਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਵਧਾਉਣੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਧਰਨੀ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹਰ ਘਰ ਨੂੰ ਜਗਮਗ ਕਰਨਾ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਉੱਲਸ ਕਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਅੱਗ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਅਨਾਜ ਤੋਂ ਪੱਕੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੋ ਤੁਰਿਆ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਕਮਾਲ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਪਹਿਨਣ ਵਿੱਚ ਲਜਵਾਫ਼ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਦਾਇਰੇ ਸੀਮਤ ਹੋਗੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਪਰਵਾਸ ਹੀ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਿਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਯਾਸਾ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆਇਤਨ ਨੇ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, 'ਸਾਧੇ ਨਾਲ ਰਿਸ ਚੰਗੀ' ਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਰੀਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਵਧੀਆ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਪ ਵੀ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਿਉਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਿਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨੂੰ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਨੀ ਵੱਖ ਸੱਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਾਂਗੇ ਸਾਡੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰੇਜ਼ੀ-ਰੇਟੀ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਬਣ

ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਪ ਰ ਵ ਨ ਾ ਖ ਰ ਨ ਾ ਮਜਬੂਰੀ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਲਾਤ ਹੱਥ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਪ ਰ ਵ ਨ ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜੱਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਕਰੋਧੀ ਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜੇਕਰ ਸ਼ਾਂਤ-ਯੁੱਧ ਲੱਗ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਲੈ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਰਨ ਲੈਣ ਲੈਂਦੀ ਪਰਵਾਸੀ ਹੋ ਕੀਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੁੱਖਮਰੀ, ਸੋਕਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਫ਼ਤ ਸਮੇਂ ਪਰਵਾਸੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਉਥੋਂ ਦੇ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਭਾਈਚਾਰਕ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦੇ ਮੰਦੋਚਾਰ ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੰਗਾਂ-ਯੁੱਧਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਾ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਵਾਸ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਿਆਂ-ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਦੇ

ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਮਜਬੂਰੀ ਵੀ
ਥੋਂ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ
। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ
ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਪਰਵਾਸ ਦੀ
ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜੇਕਰ
ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਇੱਕ ਦੇਸ਼
ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਰਨ ਲੈਣ
ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼
ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਫ਼ਤ
ਥਿਤੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਿੱਥੇ
ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਉੱਥੋਂ
ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਣਾ
ਚੀਚਾਰਕ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ
ਜ਼ਰ ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ
ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ,
ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ
ਹੈ। ਪਰਵਾਸ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ
ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇਣ

ਹਾਮਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਹਾਲ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਖੌਤੀ ਬਿਹਤਰਤੀ ਲਈ ਦੁਸਰੀ ਪਰਤੀ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਮੀਰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਬਣਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਰਵਾਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗ਼ਰੀਬ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪਰਵਾਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹਰ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹੁੰਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਲਈ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਪਰਵਾਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰਤਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਭੁਗਤੀ ਕਰਨੀ, ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਿਹੇ ਗਲਾਤ ਨਾਲ ਲਪਟਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਕਿ ਮਨ ਨੂੰ ਸੰਤੋਸ਼ਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕੋਰਕ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਪਰਵਾਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਮਨਸ਼ਾਨ ਵੱਖਰਾ-ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ
ਅਮੀਰੀ ਦਾ
ਵਧ ਰਿਹਾ
ਪਾੜਾ

ਨਗਇਣ ਦੱਤ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਜਾਪਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫਾਡਾ ਦੇ ਕੁਨੀਆ ਦਾ ਚੌਥਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾਈ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਲੀ ਚੁੱਪਾਭਿਆ। ਏਥੇ, ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾਪਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ 33900 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ 2880 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਹੈ (ਦਸਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ)। ਇਹੀ ਇੱਕ ਤੱਥ ਮੌਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਫੁੱਕੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ	ਜਾਨਵਰੀ 2023 ਦੀ ਦੌਲਤਵਾਜ਼ਾ ਤੋਂ 1981 ਤੋਂ 11% ਸੀ ਜੋ ਅਤੇ 2 ਗਿਆ। ਦੇ ਵਿਚ ਸਿਖਰਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਸਿਖਰਲੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇਖੀਆ

ਜੀ ਲੋੜ ਹੈ। 1961 ਤੋਂ
ਕ, ਉਪਰਲੇ 1% ਲੋਕਾਂ
ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ
13% ਤੋਂ 39%। 1961
ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਦੌਲਤ
ਹੇਠਲੇ 50% ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ
191 ਵਿੱਚ ਘਟ ਕੇ 8.8%
202 ਤੱਕ 6.9% ਰਹਿ
ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅੰਕੜਾ ਤੋਂ 7%
ਰਾਹ ਹੈ। 2022-23 ਤੱਕ
1% ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਦੌਲਤ
(22.6% ਅਤੇ 40.1%)
ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਤਿਹਾਸਕ
ਤੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ
1% ਆਮਦਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ
ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।
ਅੰਕੜਾ, ਬਾਜ਼ੀਲ ਅਤੇ
ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।
ਬਿਲੀਨਅਰਡ ਦੀ ਕੁੱਲ
ਅਭਾਨੀ ਦੀ ਕੁੱਲ
ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ
ਗਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ
ਅਭਾਨੀ ਦੀ ਕੁੱਲ
3.64 ਬਿਲੀਅਨ
ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ
ਦੁਨੀਆ ਦੇ 20ਵੇਂ
ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਬਣ ਰਾ
ਅਬਧਤੀਆਂ ਦੀ
24 ਮਈ ਦੇ ਕਾਰ
ਫ਼ੌਜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਵਧ
ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜ
ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ
ਹੋਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ
1990-91

ਜੇ ਅਸੀਂ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ 104 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। 23 ਲੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ 2.35 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਮੰਜੂਰਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ 13 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨੀਂਦ ਉੱਡ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੱਥਾਨੀ ਅਤੇ ਗੌਤਮ ਅਡਾਨੀ ਬਾਰੇ ਅੰਕੜੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੇ 500 ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੱਥਾਨੀ ਅਤੇ ਗੌਤਮ ਅਡਾਨੀ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਅਰਬਪਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ 1 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਵੱਧ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਲੂਮਬਰਗ ਬਿਲੀਨੀਅਰਜ਼ ਇੰਡੈਕਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੇਸ਼ ਅੱਥਾਨੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ 2 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਵੱਧ ਅਤੇ ਗੌਤਮ ਅਡਾਨੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ 1 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਵੱਧ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਮੈਕਸਿਕੋ ਦੇ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਧੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਅੱਖੀਅਤ ਜਾਨਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ

ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ। ਜੇ ਅਸੀਂ 10 ਪਾਛਾਣੀ ਦੀ ਕੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਰਬਥਪਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਨਾਨਕ, ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਅਤੇ ਰਵੀ ਜੈਪੁਰੀਆ ਦੇ ਮਲ ਹਨ। ਮੁੱਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਇਦਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ 104 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਗਈ ਹੈ। 23 ਮਈ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਨੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਕੇਸ਼ ਦੁਨੀਆ ਦੇ 17ਵੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੇ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਅਮੀਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਪਾਸੇ, 23 ਮਈ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ 72 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ

ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ
ਵਿੱਚ ਕਰੋੜਾਂ
ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਰਜ਼ੇ ਵੱਟੇ ਖਾੜੇ
ਮਸਲਾ ਇੱਕ
ਹਾਲ ਸਮਝਣਾ
ਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ
ਮਿਊਨੀਸੀਪਲਿਟੀ
49,000 ਕਰੋੜ
ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਅ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ
ਦੁਆਰਾ
ਪਏ ਸਵੀਕਾਰ
ਆਰਕਾਮ ਲਈ
ਨੂੰ 455 ਕਰੋੜ
ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ
ਰਜ਼ੇ ਦਾ ਬਹੁਤ
(%) ਹੈ।
ਨੀਆ ਦੇ

ਖਸਪਾਲ ਗਰੇਵਾਲ

ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ ਮੈਕਸਿਕੋ ਆਪਣੇ ਖਾਣੇ ਤੇ ਗਾਣੇ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਘੁਮਕੇਤਰ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਮੈਕਸਿਕੋ ਦੇ ਖਾਣ-ਪਾਣ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ 'ਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਬਰਫੀਲੇ ਤੂਫਾਨਾਂ ਤੇ ਅਮੁੱਕੇ ਸ਼ਿਵਟਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮੈਕਸਿਕੋ ਦੀਆਂ ਨਿੱਘੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਜਾਣ 'ਚ ਹੰਝਲ ਮਾਰਿਆ। ਮੈਕਸਿਕੋ ਧਰਾਤਲ ਪੱਖੋਂ ਧਾਕੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਇਸ 'ਚ ਕੈਨਕੁਨ ਤੇ ਮੈਕਸਿਕੋ ਸ਼ਹਿਰ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਲਈ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਹਮਲਵਰ ਨਾਲ ਜਾਣ ਕਾਰਕੋ ਇਹ ਸਫਰ ਕਰ ਕੀ ਵੱਧ ਸੁਹਾਵਣਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਮੈਕਸਿਕੋ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮਹੱਤਤਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਸਮੁੱਚਾ ਜਿੱਥੇ ਕੈਨਵਸ 'ਤੇ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮਹੱਤਤਾ ਸਾਡੀ ਮੈਕਸਿਕੋ ਫੇਰੀ ਦੀ ਖਿੱਚ 'ਚ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੇ ਮੈਕਸਿਕੋ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਹਵਾਈ ਸਫਰ ਛੇ ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਸੀ। ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਹੋਟਲ ਤੱਕ

ਲਈ ਭਾੜੇ 'ਤੇ ਲਈ ਟੈਕਸੀ
ਸਾਈਕਲਵਰ ਨੇ ਮੈਕਸਿਕੋ ਸ਼ਹਿਰ
'ਚ ਕੁਝ ਹੁਣੇ ਇਕੱਠੇ ਕਾਬਾਂ
ਦੀਆਂ। ਨੈਟਵਰਕਿੰਗ ਵਰਗੇ
ਟਵਰਾਂ 'ਚ ਉੱਪਰ ਮੈਕਸਿਕੋ
ਜਾ ਮਾਈਆ ਵਾਰੇ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼
ਭਰਮਾਧਾ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਬੋਝੀ
ੀ ਜਿਸਕ ਨਾਲ ਮੈਕਸੀਕਨ ਡਰੱਗ
ਆਈ ਦੀ ਹਕੀਕੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ
ਨਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਬੇਤੋ
ਜ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਇਹ
ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਫਿਲਮਾਂ
ਕੁਝ ਜਿਸਦਾ ਹੀ ਮਸਾਲਾ ਨਾ
ਹਨ। ਜਦੋਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ, ਪਹਿਲਾਂ
ਤੇ ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਡਰੱਗ
ਨੀ ਤੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ
ਮੈਕਸੀਕੀਨਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੁਲਮ
ਹਨ। ਹੋਟਲ ਦੇ ਬੂਹੇ 'ਤੇ ਦਸਤਕ
ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ
ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਗੈਰਵਾਤ
ਚਿੱਤ ਰਹਿ ਕੇ ਘੁੱਮਣ-ਫਿਰਨ ਦੀ
ਹਦ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਮੁਕਾਈ
ਜਾਣੀ ਬੇਲੋੜੀ ਚਿੰਤਾ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ
ਦੀ ਹੁਣ ਨਹੀਂ 'ਤੇ ਬੋਝੀ-ਬੋਝੀ

ਵਿੱਖ ਉੱਪਰ ਸਜੀਆਂ ਰੇਹੜੀਆਂ
ਨੇ ਮੈਕਸੀਕਨ ਸਰੀਰੀ ਫੁੱਡ ਦੀਆਂ
ਸੁਨੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਕੀਕੀ
ਅਨੁਭਵ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।
ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਜਲਦੀ-ਜਲਦੀ
ਉਤਾਰਾ ਹੋ ਕੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ 'ਬੋਲਾ
ਅਰਟਸ ਪੈਲੇਸ' ਜਾਣ ਲਈ ਟੈਕਸੀ
ਲੈਣ ਹੀ ਲੱਗੇ ਸਾਂ ਤਦ ਹੀ ਸਾਡੀ
ਖਿਆਲ ਅਜਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਤਕ ਬੱਸ ਸਫਰ ਵਾਂਗ
ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼
ਸਾਡੇ ਬਜਟ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਵੇਗਾ ਸਗੋਂ
ਮੈਕਸੀਕਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀ
ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਦੇਖਣ-ਜਾਣ ਵਾਂਗ
ਸੁਨਿਵੀ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਮੈਕਸਿਕੋ ਸ਼ਹਿਰ
ਦੇ ਪਥਰੀਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ
ਬਹੁਤ ਜਲਦਾਦਰ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਭਾਰਤ
ਦੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਂਗ। ਹਾਲਾਂਕਿ
ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਵਿਕਸਤ
ਅਮਲਕ ਪਬਲਿਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ
ਸੁਵਿਧਾ ਵਿੱਚ ਮੈਕਸਿਕੋ ਦੀ ਫਾਡੀ
ਹੁੰਦੀ। ਬੱਸ ਸਫਰ ਮੁਕਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ
ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੰਪਰਕ ਨਹੀਂ
ਸੀ। ਮੁਲਕ ਧਰਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਨਾ

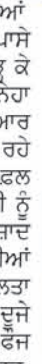
ਹੋਵੇ, ਲੋਕ ਸਵਰਗ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਹੱਥ 'ਚ ਜੁਸਮ ਸੱਥਾ ਚੁੱਕੀ ਇਖਾਈ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ ਹਰ ਕੋਕਾ-ਕੋਲਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸੇਵਨ ਮੈਕਸੀਕਨ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਆਦ ਦੇ ਚਸਕਿਯਾਂ ਕਾਰਨ ਇੱਥੇ ਸ਼ੁਗਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਐਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਕਸੀਕਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਕਾ-ਕੋਲਾ ਵਿੱਚ ਪਦਾਰਥਾਂ ਪਬਲਿਕ ਕੰਡੀ ਗ੍ਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਈਟੀ ਮਿਲ ਵਾਲੀ ਖੰਡ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ ਉਤਕਲ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਬਸੂਰਤ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਹੁੰਦੇ ਬੋਲਾ ਆਰਮਜ਼ ਪੈਲੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾ ਹੋਏ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ-ਵਿੱਚ ਸੁਰਜਿਤ ਹੋਇ ਪੈਲੇਸ ਆਪਣੀ ਖ਼ੁਬਸੂਰਤ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਲੇਸ ਮੈਕਸੀਕਨ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਕਲਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਹਰੀ ਉੱਪਰ ਉੱਚ ਨਕਸ਼ਾਕਾਰੀ, ਕਲਾ ਸਿਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਕਾਲ, ਇਹ ਖ਼ੁਬਸੂਰਤ ਤੋਂ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਪੈਂਦੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਢੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਕਸੀਕਨ ਸਨਕੀ ਤੇ ਖੰਭਾਰ ਫਿਲਮੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਨੂੰ ਪਲੇਕੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਸਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿੱਜ ਪਰਤ ਖੂਨ-ਪਸੀਨੇ, ਕੁਝਰਾਜ਼ੀਆਂ, ਮਿਹਨਤ, ਕਲਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਅਕਾਰ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜਿੱਤੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਤਾਂ ਹੈ ਮੈਕਸੀਕਨ ਦਾ ਧਰਤਕਾ ਹੋਇਆ ਦਿਲ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਮੈਕਸੀਕਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਪੱਛੰਭੰਭੰਭੰ ਮਿਨਤਨ ਵਰਗਾ ਜਜ਼ਬਾ ਹਨ ਇਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

[illegible]

ਸਪੇਨ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਮੈਕਸਿਕੋ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਕਸਿਕੋ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਕਬਰ ਖੋਦ ਕੇ ਸਪੇਨਿਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ

ਗਲਬਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਖੋਲਾ ਆਰਟਸ ਪੈਰੋ

ਕਲਾ,
ਤ ਅਤੇ ਖੂਬ
ਸੁਮੇਲ ਮੈਂਕ

ਸਮਾਂ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਕੋਢੀ
ਦਾ ਲੁਫਤ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ
'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਬੋਲਾ ਆਰਟਸ ਦੇ ਪੈਲੇਸ
ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਦਿਆਂ
ਕੋਢੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਕੇ
ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ
ਸਾਰੀ

ਕਲਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਮੈਕਸਿਕੋ

ਗਲਬਾ
ਕਾਇਮ

ਕੀਤਾ

1

100

818

ਆਰਟ
ਜਾਖਜ ਕ

ਸ ਦੇ ਸਾ
ਨੇ ਸਾਜਾ

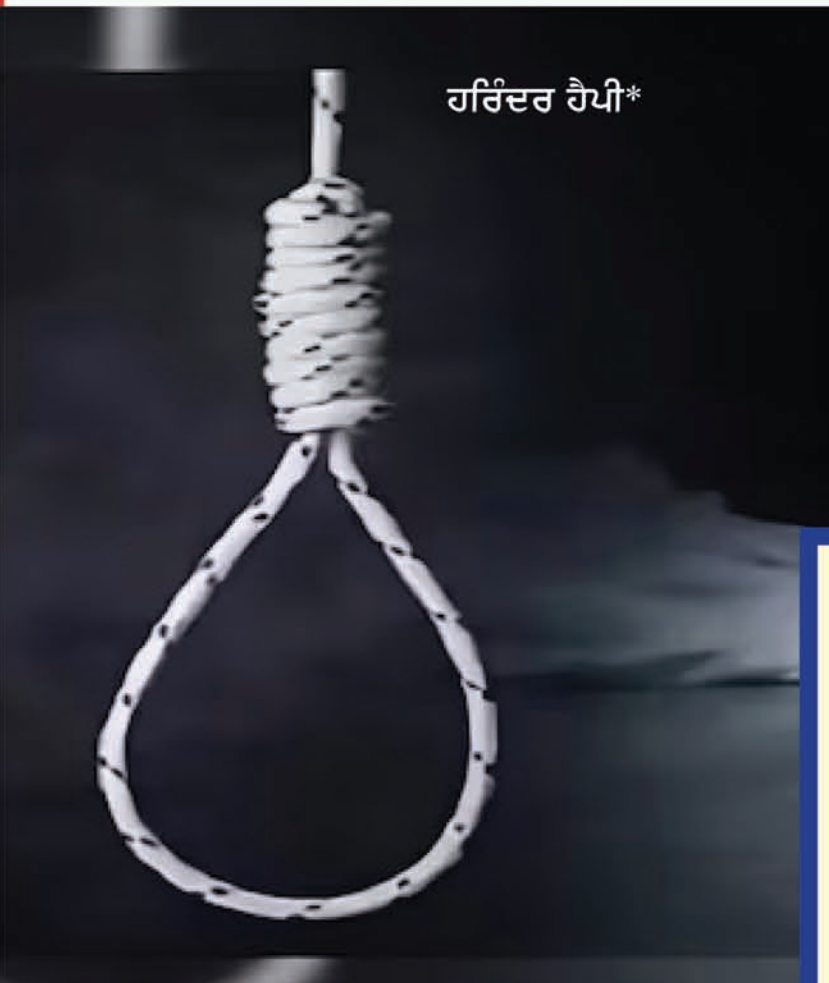
ਮਠੇ ਲੋਕ

5

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 7 'ਤੇ

ਭਾ 7 'ਤੇ

ਹਰਿੰਦਰ ਹੈਪੀ*

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ: ਫੌਰੀ ਹੱਲ ਦੀ ਲੋੜ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਢਾਂਚੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੀ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਜੀਵਾਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਆਰਥਿਕ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਟੀਚਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਰਥਿਕ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨੈਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨਾ ਉਸਾਰੂ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਦਲਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉੱਘੇ ਅਦਾਰੇ ਆਈਆਈਟੀ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਤਰਕੇ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੋਸਤਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਤ ਆਧਾਰਿਤ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦਲਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਮੰਦਭਾਗੀਆਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਖੁਲਾਸੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ - ਐੱਨ.ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਦੀ 2021 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1,64,033 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਾਲ 2020 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 7.2% ਦਾ ਵਾਧਾ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲੈਣ ਅਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਵੀ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੌਰੀ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ (WHO) ਦੁਆਰਾ 'ਸੁਸਾਈਡ ਵਰਲਡਵਾਈਡ ਇਨ 2019: ਗਲੋਬਲ ਹੈਲਥ ਐਸਟੀਮੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ' ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਤਕ ਦਰਸ਼ਣਨ, ਟੀ.ਬੀ. ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੱਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚਾਰ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਸਾਲ 10 ਲੱਖ ਲੋਕ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ 20 ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਲੋਕ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਮਲੇਰੀਆ, ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ, ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਕਤਲੋਪਾਤ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਐੱਨ.ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 2010 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ 7379 ਤੋਂ 13089 ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਖੁਲਾਸੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੀ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਜੀਵਾਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਆਰਥਿਕ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਟੀਚਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਰਥਿਕ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨੈਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨਾ ਉਸਾਰੂ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਾਤ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਾਰਜ ਵੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਮੌਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰੋਹਿਤ ਵੇਮੁਲਾ ਅਤੇ ਪਾਇਲ ਤਡਵੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ' ਕਹਾਉਂਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਤਕਰਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਦਿੱਦਰ ਮੇਘਵਾਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਜਾਤ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਘਰੇ ਨੂੰ ਰੱਖ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੋ ਸਦਮਾ ਦਲਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਝੱਲਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਤਰਾਂ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ 'ਸਹਿਣ' ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਮ ਨੂੰ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਉੱਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਗ਼ਲਤੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ 'ਸਿੱਧੀ' ਅਤੇ ਸਿਆਣੀ' ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਤਿਕਤਾ ਦੇ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰ ਰਹੀ ਹਰ ਇੱਕ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਉਸ ਦੀ ਖ਼ਰਾਬ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਗੱਲ ਹੋਰਨਾਂ ਵਾਲੀ

ਵਿਆਹ ਦੀ ਭਾਜੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਮੌਕੇ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਤਿਥ ਤਿਉਹਾਰ ਮੌਕੇ ਅਕਸਰ ਸਕੇ ਸਬੰਧੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਭੂ ਆਦਿ ਭੋਜਨ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਆਮ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਮਠਿਆਈ ਵੰਡਣਾ ਸ਼ਗਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਮੁੰਡੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਅਕਸਰ ਸਬੰਧਤ ਮੁੰਡੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਦੀ ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਲੱਭੂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੇਲੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੇਲੀ ਦੌਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਧੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਤੇ ਚਾਚਿਆਂ ਤਾਇਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਵਿਆਹ ਮੌਕੇ ਪੁੱਜਣ।

ਉੱਥੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮਠਿਆਈ ਲੱਭੂ-ਜਲੇਬੀਆਂ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮਠਿਆਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹਲਵਾਈ ਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਰੀਕੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਲੱਭੂ-ਜਲੇਬੀਆਂ ਵੱਡੀ ਮਿਕਦਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮਠਿਆਈ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਜੀ ਹੀ ਆਖਦੇ ਸਨ।

ਹੁਣ ਮਠਿਆਈ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਮਠਿਆਈ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਵਿਆਹ ਪੈਲੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਵਿਆਹ ਲੜਕੇ ਦਾ

ਚਾੜ੍ਹਨਾ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਲੱਭੂਆਂ ਨੂੰ ਵੱਟਣ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵੀ ਅਤਿ ਦਿਲਕਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਕਤਾਰੇ ਜਾਂ ਦੋਹੇ ਵਿੱਚ ਬੂੰਦੀ ਦੇ ਚਾਸ਼ਣੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਲੱਭੂਆਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਰੀਕੇ ਵਾਲੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੱਭੂ ਵੱਟਦੇ। ਲੱਭੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰੀਕਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਮੰਜਿਆਂ ਆਦਿ 'ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਵਿਛਾ ਕੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

ਜਦੋਂ ਨਾਨਕਿਆਂ ਨੇ ਛੱਕ ਭਰਨ ਲਈ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੱਭੂਆਂ ਦੀ

ਰੰਗਤ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ। ਨਾਨਕੇ ਮੇਲ ਨੂੰ ਪਰਤਾਂ ਭਰ ਭਰ ਲੱਭੂ ਜਲੇਬੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮਠਿਆਈ ਭਾਜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਨਾਨਕਾ ਮੇਲ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਲੱਭੂ-ਜਲੇਬੀਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ। ਉਦੋਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਮੌਕੇ ਬਰਾਤ ਆਉਣ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਫਿਰ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਖੂਬ ਲੱਭੂ-ਜਲੇਬੀਆਂ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਵਾਲੇ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਤੱਕ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤੇ ਪਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੇ। ਅਕਸਰ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਤ ਲਈ ਉਥਲੇ ਹੋਏ ਚਾਵਲ ਹੁੰਦੇ

ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕਰ ਭੁੱਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਉੱਪਰੋਂ ਗਰਮ ਗਰਮ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਸ ਕਰਨੀਆਂ ਕਿ ਬਰਾਤ ਦੀ ਖੂਬ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਵਿਆਹ ਦੌਰਾਨ ਨਿਉਂਦਾ ਲੈਣ

ਅੱਜ ਪੈਲੇਸ ਕਲਚਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਈ ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਡੀਜੇ ਤੇ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਤੇ ਧਮਕ ਪਾਊ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਯਕੀਨਨ ਅਸਹਿ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜੇਕੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਪੈਲੇਸਾਂ ਦੀ ਰੀਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਪਾਰ ਬਣਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਬਰਾਤਾਂ ਠਹਿਰਦੀਆਂ ਸਨ, ਹੁਣ ਉਹੋ ਵਿਆਹ ਮਹਿਜ਼ ਦੋ ਢਾਈ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਘਿਓ ਵਰਤਾਉਣਾ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਸੀ। ਨਿਉਂਦਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਲੱਭੂਆਂ ਦਾ ਬਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ

“ਏਹੁ ਹਮਾਰਾ ਜੀਵਣਾ”

ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਵੀ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗੀ ਉਪਜਾਊ ਧਰਤੀ, ਚੰਗਾ ਵਾਤਾਵਰਨ, ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕ ਹਨ ਪਰ ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਭ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੰਧਲੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਦਿਹਾਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 32 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 47 ਰੁਪਏ ਖਰਚਦਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਉਸਨੂੰ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਗਵਰਨਰ ਰੰਗਾਰਾਜਨ ਨੇ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚ ਗਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਨੀ ਰਕਮ ਨਾਲ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਤਿ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਸਧਾਰਨ ਰੋਟੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਗਰੀਬ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਹੋਵੇ? ਅਸਲ ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੁਲ ਸਥਾ ਅਰਥ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਲੱਗਭਗ 454 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਵਧਦੀ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭੁੱਖਮਰੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭੁੱਖ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ਵ ਸੂਚੀ 2017 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ 119 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ 100 ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ, ਉਤਰੀ ਕੋਰੀਆ, ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਪੱਛਤ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਰਤਾ ਮਾਸਾ ਕੁ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ 97 ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੁਰਾਕ ਨੀਤੀ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਬੱਚੇ ਨਾਪਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜਣਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੁੱਖਮਰੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਜ਼ਾਤ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਪਰ ਇਹ ਨਾਹਰੇ, ਇਹ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਸੁਆਰ ਨਹੀਂ ਸਕੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਸੁਆਰਿਅਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 'ਹਰੇਕ ਲਈ ਭੋਜਨ' ਵਾਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾਸ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਗਰੀਬ ਹੋਰ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਅਮੀਰ ਦਾ ਇਹ ਪਾਤਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵਧਦਾ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਖਾਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਭੋਜਨ ਹੈ, ਨਾ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਕਾਨ ਹਨ, ਨਾ ਪਹਿਨਣ ਲਈ ਯੋਗ ਕੱਪੜਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਣ ਲਈ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾ ਉਹ ਆਪ ਕਾਬਲ ਹੋ ਸਕੇ ਹਨ ਨਾ ਹੀ ਸੱਤ ਦਹਾਕਿਆਂ 'ਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਬਣੀਆਂ ਵੱਖੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਹ ਲਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨੀਤੀਆਂ, ਸਕੀਮਾਂ "ਹਵਾ 'ਚ ਤਲਵਾਰਾਂ" ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੁਆਰ ਨਹੀਂ ਸਕੀਆਂ।ਗਰੀਬੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਰਾਪ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੇ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਅਨਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ, ਅਨਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਆਬਾਦੀ ਕਰਮਵਾਰ ਲੱਗਭਗ 19 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ 12 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 55 ਫੀਸਦੀ ਦਿਹਾਤੀਦਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਸਾਂ 10 ਫੀਸਦੀ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਕੋਲ ਫਰਿਜ਼ ਆਦਿ ਹਨ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 28 ਫੀਸਦੀ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ 58 ਫੀਸਦੀ ਪਰਿਵਾਰ, ਬੇ-ਜ਼ਮੀਨ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ 54 ਫੀਸਦੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੀ ਹਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ੀਕ ਜਾਂ ਦੋ ਕਮਰੇ ਹੀ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿੱਕ ਜੀਉਣ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੀਵੇਂ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੀਣ ਦੇ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਘਰਾਂ 'ਚ ਫਲੜ ਲੈਟਰੀਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਤੱਕ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਹਾਲੀ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਧਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਉੱਤੇ ਭਾਰ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਵੀ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਉਪਰੋਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਗੰਦਲਾਪਨ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਦਾਰ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਵਿਰੋਧੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ, ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਬੁਝ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਧੰਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਵੰਡ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਵੱਲ ਧੱਕਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਨਾ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਲੜੀਂਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ। ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਬੁਝ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵੱਲ ਧੱਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਪਜ ਭੁੱਖਮਰੀ, ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਕਲੰਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਤਦੇ ਉਪਰੋਂ ਮਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਉਠਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਚ ਫਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ 'ਚ ਫਸਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਲਈ ਸਕੂਨ ਲੱਭਣ ਦਾ ਰਾਹ ਫੜ ਰਹੇ ਹਨ।ਲੋੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਥੇ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕੀ, ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਮੁਹੱਈਏ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਸਿਰਫ਼ ਦਾਲ, ਆਟਾ, ਬਿਜਲੀ ਮਫਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਵੋਟ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਦੁਲਦਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਫ ਨੀਅਤ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰੇ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਾਹਿਲ
9417990040

ਮਨ

© 2004 Blackwell Publishing Ltd, *Journal of Internal Medicine* 255: 103–111

ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਰੂਸ 'ਚ ਲਾਪਤਾ 14
ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਮੰਗ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਜੂਨ (ਚਨਸ.): ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਜ ਵਿੱਚ ਕੌਮ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਗਏ 14 ਭਾਰਤੀ ਲਾਪਤਾ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਕੇ ਹਿਠਾਉਣਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 2023 ਵਿੱਚ, 126 ਲੋਕ ਕੌਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਸਿੰਗਪੁਰ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਮਾਮਲਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਜਗਦੀਪ ਨੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਗੁਜ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ 31,40,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਸੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉੱਥੇ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 126 ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰੀਬ 100 ਲੋਕ ਵਾਪਸ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵੜਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ 14 ਲੋਕ ਲਾਪਤਾ ਹਨ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। ਵੜਿੰਗ ਨੇ 14 ਲਾਪਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵੀ ਦਿਖਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਪਤਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 9 ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਤਿੰਨ ਪੰਜਾਬ, ਇੱਕ-ਇੱਕ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ, “ਸੀਸੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੋਗੇ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਗੁਜ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਏਜੰਟਾਂ ਜਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਹੁਸੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰਕੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ? ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।”

ਖੇਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਮੰਡਰਾ ਰਹੇ ਨੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਬੰਦਲ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਭੇਡਾਰਨ ਅਤੇ ਵੇਡ 'ਤੇ ਐਗਰੀਕਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਦੀ ਸਹੀ ਕੀਮਤ ਮਿਲਣ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ, ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਵਿਚ ਵੀ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਨੇ ਕਮਰ ਤੌਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਲ 2236 ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 868, 428 ਗਰੁੱਪ ਬੀ ਵਿਚੋਂ 192, 1736 ਗਰੁੱਪ ਸੀ ਸੀ ਵਿਚੋਂ 831 ਅਤੇ 1747 ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 1091 ਖਾਲੀ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਬੀਜ ਵੰਡ, ਖਾਦ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਰਕਾਵਟਾਂ ਨਵੀਂ ਖੇਤੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਬੀਜ ਵੰਡ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਕਫੈਡ 61.69 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੁੱਪ ਏ ਖਾਲੀ, ਮਾਰਕਫੈਡ 55.31 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੁੱਪ ਬੀ, ਸ਼ੂਗਰਫੈਡ 70.37 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੁੱਪ ਏ ਅਤੇ ਪਨਸੀਡੀ 91.18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੁੱਪ ਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਬੀਜ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਨੇ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਤੇ ਅਸਰਗੰਭੀਰ ਇਹ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਸਿਰਫ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਹੀਂ ਸੈਕਟਰ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਵਿਚ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬੀਜ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕੋਰ ਹੈ, ਜਿਸਨਾਲ ਵਿਚ 74.49 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਅਤੇ 67.09 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੁੱਪ ਬੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਬੀਜ ਵੰਡ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਕਫੈਡ 61.69 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੁੱਪ ਏ ਖਾਲੀ, ਮਾਰਕਫੈਡ 55.31 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੁੱਪ ਬੀ, ਸ਼ੂਗਰਫੈਡ 70.37 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੁੱਪ ਏ ਅਤੇ ਪਨਸੀਡੀ 91.18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੁੱਪ ਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਬੀਜ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਨੇ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਤੇ ਅਸਰਗੰਭੀਰ ਇਹ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਸਿਰਫ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਹੀਂ ਸੈਕਟਰ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਵਿਚ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ।

‘ਏਕ ਨਈ ਉਡਾਨ’ ਮਹਿਲਾ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਕਰਵਾਇਆ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਕਾਂਸਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਮਹਿਲਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸੀਮਾ ਕੌਸ਼ਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਹੁਣ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਬਾਂਸਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਸ਼ੁਰੂਰ ਕੰਟਰੋਲ, ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਖਾਣਾ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਆਯੁਰਵੇਦ ਰਾਹੀਂ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਨੀਸ਼ ਬਾਂਸਲ ਤੇ ਸੀਮਾ ਕੌਸ਼ਲ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਰਾਜ ਲਾਲੀ ਗਿੱਲ ਵੱਲੋਂ ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡ ਮੁਹਾਰ ਜਮਸ਼ੇਰ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, 28 ਜੂਨ (ਬਖਸ਼ੀਸ਼) ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੋਤ

[illegible]

ਦਾ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਕੱਪ

ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਟੀਨੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕੱਲ ਸੀਐਨਨ ਦੀ ਪਲਾਟ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹ ਕੁਝ ਹਲਕਾ ਹਲਕਾ ਉੱਤੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਪਟਿਆਲਾ, 28 ਜੂਨ (ਵਿਨੋਦ ਸ਼ਰਮਾ) : ਥਾਣਾ ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਕੁਨਾਲ ਸਿੰਗਲਾ ਪੁੱਤਰ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਵਾਸੀ ਫੇਸ-2 ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਕਾਰ ਤੇ ਡਰਾਇਵਰ ਮਾਣਕ ਗਰਗ ਸੀਨੀ ਗਲੀ ਨੰ. 6 ਗੁਰਬਖਸ਼ ਕਲੋਨੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ ਫੇਸ-03 ਦੀਆਂ ਲਾਇਟਾਂ ਕੋਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਡਰਾਇਵਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਤੇ ਲਾਪੁਵਾਹੀ ਨਾਲ ਲਾਗੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮਾਰੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ ਪਲਟ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਾਰਾ 281,125, 324(3) ਬੀ.ਐਨ.ਐਸ. ਤੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਪਾਰ ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬ ਆਤਮੀ ਐਂਸਪੀਰੇਸ਼ਨ, ਹਰਿਦਰ ਆਤਮੀ ਐਂਸਪੀਰੇਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ ਆਤਮੀ ਐਂਸਪੀਰੇਸ਼ਨ ਪਟਿਆਲਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਸੈਸਰਵਾਲ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਤਰੀ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਸਹਿਜਪੁਰਾ ਖੁਰਦ, ਜੈਨ ਸੁਖਰਾਜ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਰਾਮਪੁਰਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਾਬਰਾ ਸਰਪੰਚ ਪਿੰਡ ਨੀਮਾਮਨੀਵਾਲਾ, ਭਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਰਾ ਸਰਪੰਚ ਸੈਸਰਵਾਲ, ਜਗਨੀਵਰ ਸਿੰਘ ਸੱਸੀਗੁਜਰਾਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਅੰਡਰ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਰਾ ਸਰਪੰਚ ਸਹਿਜਪੁਰਾ ਖੁਰਦ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।

ਦੇਵੀਗੜ੍ਹ, 28 ਜੂਨ (ਗੁਰਸੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਰ): ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਟਰੈਕਟ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੇ ਚਲਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੱਲ ਰੋਹ ਰਾਤ ਉਦੋਂ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੇ 3 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮਰਨ ਵਰਤ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਪ੍ਰਕਟਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਤਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਅਚਾਨਕ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਮੁਸ਼ੱਤ ਦੀ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਤੁਰੰਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨਰੀ ਟੀਮ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਬਿਸਤਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਰਧਮਾਨ ਮਹਾਂਵੀਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਥਿਰ

ਥਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੈਨ ਕੈਂਪਸ, ਕਾਨੀਚੁਐਂਟ ਕਾਲਜ, ਨੋਬਰਡਰ ਕੈਂਪਸ ਅਤੇ ਗੀਜ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਦੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪਿਛਲੇ 66 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ UGC ਦੁਆਰਾ 2018 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੱਤਵੇਂ ਪੈਕਿਜ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ

ਮੰਗਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਲ ਵੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਿਆ। ਦੇਹਰਾ ਧਰਮ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਹਮਸਭਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਕੰਟੈਕਟ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਇੱਕ ਵਿਡੀਓ ਸੰਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਟੈਕਟ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਪ੍ਰੋ. ਸਤੀਤ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਖਬਾਹ ਹਾਲਤ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਨ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਧਨਾਨ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਲਕਿ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਕਰੰਗੇਟ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪੁਲਿਸ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਪਏ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਧਿਅਨ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣ ਤੱਕ ਧਰਨ ਦੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਉਹ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਟਕਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਂਤਰੀਕ ਗੁਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰ. ਗੁਪਿੰਦਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰ. ਯਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰ. ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ, ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਟ ਮੈਂਬਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਪਟਿਆਲਾ, 28 ਜੂਨ (ਗੁਪਾਣਾ/ਨੇਦ ਸਰਮਾ) : ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ

ਪਟਿਆਲਾ, 28 ਜੂਨ (ਗੁਪਾਣਾ/ਨੇਹਲ ਸ਼ਰਮਾ) : ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਊਰੋ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਡੀ ਐੱਸ ਚੇਰਾਨ, ਅੱਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੈੱਪਿਆ ਪਿਥਕਾਰੀ (ਲੀਮੋਟੀਵਰੀ), ਲੋਰਕੋਟਲਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਇਨਾਤ ਕਲਕ ਵਿਵਸ ਜਿੰਦਲ ਨੂੰ ਕ ਅਪਿਆਚਾਰ ਤੋਂ 2000 ਰੁਪਏ ਜ਼ਬਤ ਲੈਂਦਿਆਂ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਦੇ

ਪਟਿਆਲਾ ਹੋਜ਼ ਦੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਟੀਮ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਕੇ ਉਕਤ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਦੋ ਦੌਸਿਆਂ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਭਲਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਹੇਲਪਲਾਈਨ ਨੰਬਰਾਂ ਜਾਂ ਥਾਣਾ ਪਟਿਆਲਾ ਸਿੱਧੇ ਵਿਖੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ

ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇਣਾ

ਮਹਾਨ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ
ਸ਼ਹੀਦ ਅਕਾਲੀ ਬਾਬਾ ਫਲਾ ਸਿੰਘ ਵਿਖੇ ਅੱਜ

ਅਗਨੀਵੀਰ ਚੱਟ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ
ਸੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਬੰਧੀ
ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ
ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ. ਕੈਡਿਟਸ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ
ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ
ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਣ ਵਿਚ ਕਾਲਜ
ਦੇ ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ. ਅਫਸਰ ਨੈਨੀਫਤੀਨਲ
ਡਾ. ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਪੂਰਨ
ਸਹਿਯੋਗ ਰਿਹਾ। ਡਾ. ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ
ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕਾਲਜ ਵਿਚ
ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ
ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸੰਦੀਪ ਰਾਏ
ਦੀ ਕਾਲਜ ਵਿਵਿਠ ਨਾਲ
ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ. ਕੈਡਿਟਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ
ਵਧਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ.
ਦੇ ਸਮੂਹ ਕੈਡਿਟਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ
ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।
ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ. ਕੈਡਿਟਸ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ
ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ੀਟਾਂ/ਵੱਖੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ
ਕਰਕੇ ਸੰਦੀਪ ਦੀ ਕਾਲਜ ਫੇਰੀ ਨੂੰ
ਦਿਸ਼ਾਗਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪਟਿਆਲਾ, 28 ਜੂਨ (ਚ.ਨ.ਸ.) :
ਨੌਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਪੰਨ-ਪੰਨ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 350
ਸਾਲਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ
ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਅੱਜ 29 ਜੂਨ ਦਿਨ
ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦ
ਅਕਾਲੀ ਬਾਬਾ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਰਬਨ
ਅਸਟੇਟ ਫੇਜ਼-2 ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਬੜੀ

ਜ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਸ਼ਾਤ 7.15 ਤੋਂ 8.15 ਵਜੇ ਤੱਕ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿਘ ਜੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ 24
ਮੰਤਲਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਬਾਮ

ਪਟਿਆਲਾ, 28 ਜੂਨ (ਵਿਨੋਦ ਸ਼ਰਮਾ) : ਥਾਣਾ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਬਿਰ ਦੇਵੀ ਰੋਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਕਲਾ ਪੁਰੀ ਥਾਣਾ ਸਾਹਗੜ ਜਿਲਾ ਜੈਲਪੁਰ ਜੂ.ਪੀ ਹਾਲ ਅਬਾਦ ਅਜਾਦ ਨਗਰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 61,1,14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਮਨਜਿਤ ਕੁੰਵਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਗਸ਼ਤ ਦਾ ਤਲਾਸ਼ ਸਕੈਂ ਕੇ ਭੇਡੇ ਪੁਰਸ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੱਸ ਓਡਾ ਫੰਗਰ ਮਾਜਰਾ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜੋ ਇਤਲਾਹ ਮਿਲੀ ਕਿ ਦੇਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਲਈ ਫੰਗਰ ਮਾਜਰਾ ਦੇ ਖਲੀਫਵਾਲਾ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਸੜਕ ਪਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਰੋਡ ਕਰਨ ਪਰ 24 ਬੋਤਲਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਟੈਗੇ ਸੰਤਰਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਬੁਧਾਦ ਕੀਤੀਆਂ।

ਪਟਿਆਲਾ, 28 ਜੂਨ (ਰੁਪਾਣਾ) :
ਭੂਪਿੰਦਰਾ ਰੋਡ ਪਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸ. ਗੁਰਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ, ਮਿਉਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲਰ
ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀਸੀ
ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ ਤੇ ਇਹ ਕੈਮਰੇ ਸ. ਅਰਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਵੱਲੋਂ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ
ਪਾ ਕੇ ਕੁਝ ਪਾਰਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ

ਨਾਲ ਲਗਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ. ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਸ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੇ ਭੁਪਿੰਦਰਾ ਰੋਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਰਵਜੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਪੀਪੀਐਸ (ਰਿਟਾਇਰਡ), ਤਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਜੋਸ਼ੀ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਨਾਮ

ਤੇ ਭੈਣੇ ਪੁਰਸ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ
ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਫੱਗਣ ਮਾਜਰਾ ਮੌਜੂਦ
ਸੀ, ਜੋ ਇਤਲਾਹ ਮਿਲੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ
ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਲਈ ਫੱਗਣ
ਮਾਜਰਾ ਤੋਂ ਖਲੀਵਾਲਾ ਨੂੰ
ਜਾਂਦੀ ਸੜਕ ਪਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਜੋ
ਰੋਡ ਕਰਨ ਪਰ 24 ਬੋਲਲਾ
ਸ਼ਰਾਬ ਟੈਗ ਸੰਤਰਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਦੀਆ ਬਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ।

ਵਿਧਾਇਕ ਅਜੀਤਪਾਲ
ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ

ਪਟਿਆਲਾ, 28 ਜੂਨ (ਗੁਪਾਟਾ)

ਘ ਕੋਰਲੀ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ
ਘੋੜੀ ਤੇ ਬਲਾਨਿੰਦਰ ਸ

ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ

ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਦਵਿੰਦਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।

ਦੇ ਸ਼ੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਵਰਡੇ ਨਬਰ 58
ਦੇ ਐਮ.ਸੀ.ਗੁਰਜੀਤ ਸਾਹਨੀ ਦੀ
ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ 'ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ'

ਸਿੱਖ, ਪਾਨੀਸ਼ ਮਿਗਲਾਨੀ, ਮਿਨਾਲ
ਗੋਇਲ, ਮਾਹਿਰ ਗੋਇਲ, ਕੁੰਦਨਿਕਾ
ਸ਼ਰਮਾ, ਜਸਰੂਹ ਕੌਰ, ਅੰਬੀਕਾ ਪਾਠਕ
ਰੁਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਨੇਪਾ, ਕਿਰਤਤੀਤਾ
ਕੌਰ, ਵਤਸਾਲਾ ਉਚਾਰੀਆ,
ਰਾਜਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ,
ਵੰਦਨਾ, ਰਾਧਵ ਕੌਸ਼ਲ,
ਸਮਰਿੱਧ ਕੌਸ਼ਲ, ਪਨਵੀ,
ਹਮੀਸ਼ਾ, ਸੁਹਮੀਤ ਕੌਰ,
ਜਲਸੀਰਤ ਅੰਮਨ, ਗੁਰਸਿਮਰ
ਸਿੰਘ, ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਭਾਤੀ
ਕੁਮਾਰੀ, ਹਰਸ਼ਵਰਧਨ ਕੌਸ਼ਲ,
ਪਰਾਦੀ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਇੰਦਰਜੀਤ
ਸਿੰਘ, ਕੋਕਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਹਰਿਜਤ
ਬਾਲੀ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ
ਨਿਭਾਈਆਂ। ਨਾਟਕ ਦੋਰਾਨ ਸੰਗੀਤ
ਦਾ ਕਾਮਨ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਝੋਨੀ
ਦਾ ਕਾਰਜ ਸ਼ਾਮਲੀਤ ਤੇ ਸਾਈਆਂ ਨੇ
ਬਾਬੂਜੀ ਕੀਤਾ। ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਟੋਨੀ ਦੀ
ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ 'ਚ ਬਾਲ ਲਫਾਕਾਰਾਂ ਨੇ
ਭੰਗ ਤੇ ਨੱਚਣ ਲਗਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰ।

ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਦੇ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੇ

ਭ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬ

ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਮੈਂਬਰ

ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜਤਾਇਆ ਹੈ
ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਤੇ ਉਹ ਪੂਰਾ ਉਤਰਨ
ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ
ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ
ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੀ
ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਪਾਰਟੀ
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ
ਹਰਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਯੁੱਧ
ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ
ਤਹਿਤ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨਾਲ
ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਕੋਹੜ ਜੋ
ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਬਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਜਲਦੀ
ਨਸ਼ਾਤ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਨਾਇਤ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਪਟਿਆਲਾ-ਸੰਗਰੂਰ ਰੋਡ 'ਤੇ

ਕਿੰਗਸਟਨ ਟੇਰਸ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਹੱਬ' ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰੀ-ਲਾਂਚ

ਪਟਿਆਲਾ, 28 ਜੂਨ (ਅਮਰਜੀਤ ਕਾਢੀ) : ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਅਨਾਟੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰੋਂ ਉਤਰ ਭਾਰਤ ਨਾਮ ਪਟਿਆਲਾ ਹੱਥ ਵੱਲ ਪਟਿਆਲਾ ਗੁਰੂ ਰੋਡ 'ਤੇ ਕੰਗਰਸ ਨੇ ਰੋਸ ਮਰਸ਼ੀਅਲ ਹੱਥ ਜੈਕਟ ਦੀ ਅੱਜ ਪੀ ਚਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। -ਲਾਂਚਿੰਗ ਦੀ ਰਸਮ ਪਟਿਆਲਾ ਗੁਰੂ ਪ. ਮ. ਡੀ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਪਾਣੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੇਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਐਮ.ਡੀ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੰਗਰਸ ਨੇ ਰੋਸ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਹੱਥ ਪਟਿਆਲਾ-ਸੰਗਰੂਰ ਰੋਡ 'ਤੇ 3.17

ਅਕਤਾ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਹੋਰਾ ਤੇ ਪੁੱਤਾ ਹਨ। ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਕਿੰਗਸਟਨ' ਟੋਰੋਂ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਰ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗੇਮਿੰਗ ਜ਼ੋਨ ਜਿਹੜਾ ਕਿ 14100 ਸਕੇਅਰ ਫਿਟ ਅਤੇ 24 ਫਿਟ ਦੀ ਹਾਈਟ 'ਤੇ ਬਣਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਐਮ ਡੀ. ਸੰਪੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿੰਗਸਟਨ ਟੋਰੋਂ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਹੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਤਿਆਲਾ ਅਤੇ ਮਾਲਵਾ ਦੇ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਾਰਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਣਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਲਠੀਅਤਾ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿੰਗਸਟਨ ਟੋਰੋਂ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਹੱਥ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ੁਲਾਤਾਂ ਮਿਲ ਜਾਣ

ਪਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਹਿੰਦੀ ਰਾਮ, ਡੋਮੀਨੀਕ, ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. ਮਾਰਟ ਜਿਹੜਾ ਕਿ 24 ਘੰਟੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਡਰਾਇਵ ਬਹੁ, ਪਿਛਾਇਆ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਬਸੰਤ ਅਸਾਈਸੀਅਲ, ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਖਾਣੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।